

DEUTERONOMIUM 16

ZULLEN WE?

18e Zondag na Pinksteren, 4 oktober 2020, Amsterdam (Thomaskerk).

Gelezen: Deuteronomium 16:13-20, Lucas 1-14.

Gezongen: Psalm 121, Laat ons de Heer lofzingen (864:1,2,5), Dat woord waarin ons richting werd gegeven (325), Wat Israël is (APJ), Het woord dat u ten leven riep (316).

Ter inleiding op de lezingen

In Deuteronomium 16 staat een vaker in de Torah gebruikte formulering voor wat wij noemen: 'handelen zonder aanzien des persoons'. Niet partijdig zijn (NBV), iedereen gelijk behandelen (Bijbel in gewone taal), dat moeten de rechters doen in het Deuteronomiumgebod. Ik koos toch voor de letterlijke weergave; in het Hebreeuws staat er: 'je zult niet kijken naar het aangezicht'. Die keuze werd ingegeven door het slot van het boek dat journalist en nieuwslezeres Amber Brantsen schreef over de crisis, anorexia, en de zoektocht in haar leven¹. Aan het eind schetst ze hoe verwarrend het leven is voor meisjes en vrouwen, als je ziet wat er voor algemeenheden op ze worden losgelaten, hoe het uiterlijk gedrag wordt bepaald door wat de wereld om hen heen van ze verwacht:

'Het blijft stuitend hoe vrouwen worden beoordeeld en geobjectiveerd. Op kantoor, op straat, op feestjes.'

'Waaraan moeten we voldoen? We mogen niet te veel eten, dat is niet charmant. Maar ook niet te weinig, want je bent toch zeker niet op dieet? Doe even een drankje mee! Maar hou het bij twee, want je bent toch geen zuipschuit? We mogen niet te dun zijn maar zeker ook niet te dik. Dan heb je vast problemen of ben je lui. Een beetje make-up wordt gewaardeerd, dan zie je er verzorgd uit. Maar niet te veel, anders ben je een bimbo. Dat jurkje kan wel wat korter, dat ziet er vlotter uit. Nee, niet te kort, je bent toch zeker geen vijftien meer?! Hoge hakken vinden we mooi, maar dan wel gracieus lopen. En uitdoen als je met die dingen langer bent dan je partner. Stel je voor! En het belangrijkste: straal zelfvertrouwen uit. Maar natuurlijk niet te veel, want dan vinden we je zelfingenomen.'

'Die wisselende, onmogelijke standaarden gelden zeker niet alleen voor ons uiterlijk, maar ook voor hoe we ons gedragen. We zien graag ambitieuze mensen, maar wel bij wie het eruitziet alsof alles vanzelf gaat. Zorg ervoor dat je

¹ Amber Brantsen, *Uit beeld, een persoonlijk verhaal over de (on)maakbaarheid van het leven* (2020), 298-299.

serieus wordt genomen, maar neem jezelf vooral niet te serieus. Wees comfortabel met jezelf, maar je moet niet arrogant worden. Doe mee aan alle activiteiten van het studentenleven, maar loop geen studievertraging op. Stel je kwetsbaar op en toon je zwaktes, maar niet te veel, en ga alsjeblíeft weg als je echt serieus mentale problemen hebt, want we vinden gekke of verwarde personen nogal lastig.' Tot zover de rake tirade van Amber.

Bij alles waarop we elkaar beoordelen en afrekenen is het voor jonge mensen een halsbrekende toer om hun weg in het leven te vinden. Vandaar dat ik wil lezen: 'zie het aangezicht niet aan'. Daar wordt dat oordelen en veroordelen in afgekeurd. Elkaar de maat nemen, dat komt ook voor in de evangelielezing. Op Jezus wordt nauwkeurig gelet door mensen die een dossier tegen hem opbouwen. Waarop kunnen we hem betrappen? Waar gaat hij de fout in? Nu eerst de Torah. Mozes spreekt tot het volk.

Deuteronomium 16

13 Het feest van de loofhutten, vier jij dat zeven dagen lang nadat je je koren en druiven hebt geoogst.

14 Verheug je in je feest, jij, je zoon en je dochter, je dienstknecht en je dienstmaagd, de Leviet en de vreemdeling, de wees en de weduwe binnen jouw poorten.

15 Vier zeven dagen feest voor HEM, jouw goede God op de plaats die HIJ verkiest, want HIJ, je goede God, zal je zegenen in al je opbrengsten en in al het doen van je handen. Wees jij dan één en al vreugde.

16 Drie maal in het jaar zal al jouw manvolk zich laten zien voor het aangezicht van HEM, je goede God, op de plaats die hij zal kiezen: tijdens het feest van de matzes, het feest van de zeven weken en het feest van de loofhutten. Het zal zich niet zonder iets voor ZIJN aangezicht laten zien, 17 ieder naar wat zijn hand kan geven naar de zegen die HIJ, jouw goede God, je geeft.

18 Richters en opzichters zul je aanstellen in al je poorten, die HIJ, je goede God, je geeft, voor je stammen.

Zij richten het volk, recht doende in gerechtigheid.

19 Maak het recht niet krom, zie het aangezicht niet aan

en neem geen geschenk aan,
 want een geschenk verblindt de ogen van de wijzen
 en verdraait de woorden van rechtvaardigen.
 20 Gerechtigheid gerechtigheid,
 jaag jij dat na, opdat je echt leeft
 en de aarde beërft die Hij, je goede God, je geeft.

Lucas 14

1 En het geschiedde: toen hij naar het huis ging
 van een van de leidslieden van de Farizeeërs,
 op een sabbat om brood te eten,
 hielden zij hem nauwlettend in de gaten.
 2 Daar was een mens, een waterzuchtige was het,
 voor zijn aangezicht.
 3 Ten antwoord zei Jezus tegen de torahgeleerden en de Farizeeërs:
 Is het geoorloofd op de sabbat te behandelen of niet?
 4 Zij hielden zich stil.
 En hij vatte hem aan, heelde hem en liet hem los.
 5 En tegen hen zei hij:
 Wie zal er, als van jullie een zoon of een rund in de put valt,
 hem er niet terstond uit optrekken op de dag van de sabbat?
 6 Daar konden ze niets tegenin brengen.

 7 Ook sprak hij een gelijkenis tot de geroepenen.
 Toen hij opmerkte hoe zij de eerste plaatsen uitkozen, zei hij tegen hen:
 8 Wanneer je geroepen bent door iemand op een bruiloft,
 ga dan niet aanliggen op de eerste plaats,
 opdat niet een die voorname is dan jij
 geroepen is door hem,
 9 en hij, als hij komt, die jou en hem heeft geroepen,
 tot jou zegt: Geef hem plaats,
 en jij met schaamte de laatste plaats in moet gaan nemen.
 10, Nee, wanneer jij geroepen wordt,
 ga dan aanliggen op de laatste plaats,
 opdat, wanneer hij komt die jou geroepen heeft,
 hij tot je zegt: Vriend, kom meer naar voren.
 Dan zal dat een eer zijn voor jou tegenover allen die met je aanliggen.
 11 Want ieder die zichzelf hoog maakt, zal klein gemaakt worden,
 en wie zichzelf klein maakt, zal hoog gemaakt worden.

 12 Hij zei ook tot hem die hem geroepen had:
 Wanneer jij een middag- of avondmaaltijd maakt,
 roep dan niet je vrienden, je broers, je verwanten of je rijke burenen,
 opdat zij jou niet op hun beurt ook zouden roepen

en er aan jou teruggave geschiedt,
 13 maar roep jij, wanneer jij een gastmaal maakt,
 bedelaars, kreupelen, verlamden, blinden.
 14 En welgelukzalig zul je zijn, omdat zij niets hebben
 om weer terug te geven aan jou,
 want teruggegeven zal het jou worden
 in de opstanding van de rechtvaardigen.

Ijselijk

Wij beginnen vandaag bij Lucas 14 en gaan vandaar terug naar de Torahlezing en komen dan via Mozes in Deuteronomium terug bij één klein, maar veelbetekenend woord uit het evangelie. Tegen die tijd zullen we al gemerkt hebben dat het in de Lucaslezing van vandaag om eindeloos veel meer gaat dan een lesje in wellevendheid. Dat is er wel vaak van gemaakt: kies de lagere plaats, maak jezelf niet al te groot, dan maak je een goede indruk. Bovendien, al zegt Jezus dat er niet bij, valt die hogere plaats (waarop je het dus al had voorzien) je vanzelf toe als je het handig speelt, als je de codes kent van de samenleving waar bescheiden dóen altijd meer oplevert dan bescheiden zijn.

Het begin van Lucas 14 is een ijselijke zin: 'En het geschiedde, toen hij op sabbat in het huis van een der hoofden van de pharisaeërs kwam om brood te eten, dat zij nauwkeurig acht op hem sloegen.'

Daar is waarschijnlijk een beleefde, vriendelijke uitnodiging aan vooraf gegaan, maar als hij er eenmaal is, dan blijkt dat hartelijke alleen maar de verpakking te zijn van hun verlangen om hem uit de tent en in de val te lokken. 'En zie, er stond een waterzuchtig mens voor hem'. Dat is geen toeval, dat is van te voren georganiseerd. Ze willen Jezus uitproberen. En ze gebruiken daarvoor een mens met een ziekte. Sommige uitleggers denken dat hier iemand met hongeroedeem wordt bedoeld ², anderen houden het op een ziekte waarbij het lichaam water vasthoudt.

Maar wat hij ook heeft, die zieke is hier nauwelijks een persoon. Hij is een middel, letterlijk een lijdend voorwerp. Het gaat 'ze', dat zijn de pharisaeërs, niet om die patiënt, om een mens met een akelige, mogelijk levensbedreigende ziekte. De zieke dient alleen om Jezus uit te proberen, om te kijken of hij zich wel aan de regels houdt, dat wil zeggen: aan hun opvatting van de regels. Maar Jezus hoort in het 'toevallige' verschijnen van de waterzuchtige ook een vraag, want, schrijft Lucas: 'hij antwoordt'. Hij reageert op hun provocatie. En op wat hij dan vraagt, 'Is het geoorloofd op de sabbat te genezen of niet?', hebben zij géén antwoord. Zeggen ze 'nee', dan vallen ze door de mand als hardvochtige

² B. Hemelsoet/D. Monshouwer, *Lucas, lezen naar de gewoonte van Pasen* (1997),163.

types. Zeggen ze 'ja', dan valt hun plan om Jezus om zijn ingrijpen te veroordelen in duigen. Vandaar: 'Zij hielden zich stil'.

Dan staat er na die ijselijke zinnen prachtig, ontroerend simpel: 'En hij vatte hem bij de hand, genas hem en liet hem gaan,' zegt onze vertaling. Het oorspronkelijke Griekse woord heeft ook nog in zich: hij maakte hem los, hij bevrijdde hem. Dat is, met de gedachte bij het feit dat deze zondag Israëlzondag heet, ook wat Israël in de Bijbel is: de beweging van mensen onderweg naar de vrijheid. Geroepen als Abraham, op zoek naar een plaats en een tijd waar liefde, vrede en gerechtigheid de toon aangeven. Dat staat allemaal in het lied dat we na de preek horen, een soort definitie van het begrip Israël.

Tegen de maakbaarheid

Jezus doet hier figuurlijk wat hij verderop in het verhaal letterlijk zal doen: tafels omkeren. In Jeruzalem zal het met de tafeltjes van de handelaren op het tempelplein gebeuren; hier keert hij de tafel om van een plaats waar men elkaar de maat neemt en controleert, tot een plaats van waarheid en gerechtigheid. En aan die tafel zegt Jezus nu hoe je elkaar het leven tot een feest kunt maken, hoe je onbaatzuchtig kunt leven, hoe je anderen de hoogte in kunt steken, hoog kunt houden, hoe je het óp kunt nemen voor de mensen die voor iedereen verloren lijken.

Jezus ontmaskert onze neiging om aardig te doen en zogenaamd te delen, want dat doen we in de regel alleen onderling; uitnodigen en uitgenodigd worden, dat is het gangbare. Geven en nemen, investeren in het klein: wat ik voor een ander doe, dat moet hij of zij t.z.t. ook weer voor mij doen. Dat begint al heel vroeg, bij de kinderpartijtjes: 'die-en-die wil ik niet uitnodigen, want ik ben ook niet bij haar geweest, en hem vraag ik wel, want anders gaat-ie mij volgende maand ook overslaan.'

Die afwegingen worden hier in al hun schamelheid weggezet. Hou op met het maken van die vaste berekeningen, zegt Jezus. Ga niet uit van de onveranderlijkheid der dingen. Denk niet dat alles zich onafwendbaar volgens standaardpatronen ontwikkelt.

Wij zouden ons dat dezer dagen zeer aan kunnen trekken, en er ook veel in herkennen, want het waanidee dat het leven maakbaar is, dat we de hele wereld en alle ontwikkelingen kunnen plannen en organiseren en de toekomst naar onze hand kunnen zetten, heeft door de corona-epidemie een flinke knauw gekregen.

Jezus' woorden halen ons weg uit de wereld waarin de wet geldt: voor wat hoort wat en je doet alleen iets voor een ander als je er wat voor terugkrijgt.

Maar hoe zit het dan met die zaligspreking aan het slot? 'Gij zult zalig zijn' zegt Jezus in de standaardvertalingen, 'omdat zij (bedelaars en consorten) niets hebben om u terug te betalen. Want het zal u terugbetaald worden bij de opstanding der rechtvaardigen'. Dus er volgt terugbetaling, en als je dat al weet, dan is jouw goedgeefse uitdelen toch nog een investering op termijn. Dat lijkt zo. Maar ik denk dat het niet zo is. En het zit hem maar in een klein woordje, het voorzetsel 'bij': 'bij de opstanding der rechtvaardigen'. Als je dat hoort, denk je dat er bedoeld wordt: op de jongste dag, als God alles in allen zal zijn. En dat is nu nog niet zo.

Voor dit moment wil ik u even laten onthouden dat er eigenlijk staat: 'in de opstanding der rechtvaardigen'. En wat precies het verschil is, kan ik het beste uitleggen aan de hand van Deuteronomium, dus wilt u dat even vasthouden voor verderop in de preek: *bij* of *in* de opstanding....

Loofhutten

Terug naar dat berekenende gedrag, het willen vastleggen van wie de anderen zijn en wáárom ze wát doen, het terugverlangen voor wat je in een ander geïnvesteerd hebt, dat wordt door Jezus onderuitgehaald.

Het past allemaal zeer bij waar het om gaat in het joodse Loofhuttenfeest. Dat wordt dezer dagen gevierd, zeven dagen lang, precies zoals voorgeschreven werd in Deuteronomium 16.

Het is het feest van de betrekkelijkheid, van de erkenning dat wij mensen, met al onze grote kwaliteiten, ongekende mogelijkheden, hemelbestormende uitvindingen, sterfelijke, kwetsbare wezens zijn. In de landen waar de temperatuur het toelaat, worden er in de tuinen van de huizen waar joodse mensen wonen, optrekjes van takken en bladeren gemaakt waar men in bivakkeert. Boven je hoofd zie je door het loof heen de hemel, als in de woestijn toen we met Mozes de uittocht uit het slavenland hadden gemaakt. En nu we in huizen wonen, achter slot en grendel, met inboedel- en levensverzekering, met van alles om ons zeker en veilig te voelen, nu is het goed om onszelf af en toe in te prenten dat dit niet vanzelfsprekend is, en dat alles waar wij op bouwen, ineens weg kan zijn.

Als je leven plotseling op de kop gezet wordt, kun je daar behoorlijk neerslachtig van worden. Je afvragen: waarom ik, waarom wij? Soms is het ook zo erg dat mensen er helemaal niet meer uitkomen, steeds dieper wegzakken.

Maar dat Loofhuttenfeest draait het helemaal om: je *viert* het, er is een *feest* van gemaakt, van dat besef. Dat betekent: je laat je niet door tegenslag kisten. Nooit. Nou, misschien soms even. Of, vooruit, ietsje langer. Maar vervolgens leven we er uit alle macht dwars tegenin. En je viert het met je naasten én met de meest kwetsbare mensen om je heen: de mensen die voor je werken, de vreemdelingen die bij jou te gast zijn, weduwen en wezen, dat zijn de mensen voor wie niemand opkomt als jij het niet doet.

In één adem door wordt het van Godswege ingestelde feest verbonden met de daden van gerechtigheid die je aan anderen bewijzen zult. Gerechtigheid, geboren uit vreugde. De Geduchte Dagen eindigen in de joodse wereld met het feest van de vreugde, Simchat Torah. Dit jaar op 11 oktober, volgende week zondag.

Vreugde en gerechtigheid

Het woord vreugde heeft als direct gevolg de roep *om*, de afkondiging *van* de gerechtigheid. Je rechters zullen waarachtig rècht spreken, er zal niet krom gebogen worden wat recht is, er wordt geen klassenjustitie gepleegd, we gaan niet op het uiterlijk af, op rijkdom of status, er worden geen zogenaamde geschenken gegeven en ontvangen, want als dat wel gebeurt treedt er verblinding op bij degenen die ze uitdelen en aannemen.

Het laatste vers klinkt als een lied: צדק צדק , *tsedeq tsedeq*:

Gerechtigheid gerechtigheid,
jaag die na, opdat je echt leeft
en de aarde beërft die Hij, jouw God, je geeft.

Onbaatzuchtig leven, het leven delen met de mensen die je lief zijn én degenen die jou nodig hebben, dat is volgens de Bijbel het ware leven, een leven in vreugde. Dat is genoeg, dat is alles: nu, heden (Mozes' stopwoordje in Deuteronomium) zo leven dat het voor God en voor elkaar de moeite waard is.

De hoogste vorm van goed handelen, zo hoor ik in Jezus' woorden doorklinken, is dat je goed bent voor een ander zonder er iets voor terug te verwachten. Je doet het omdat je het van jezelf zo moet doen, ongeacht het verwachte resultaat of een terechte vergoeding. Niet met het oog op een beloning in het hiernamaals. De vertalingen die ³ Jezus aan de discipelen laten beloven dat alles ze zal worden teruggegeven bij de opstanding der rechtvaardigen, suggereren dat wel. 'Bij de opstanding', dat wil zeggen: eens, als het zover is, als de eindtijd is aangebroken.

'Je goed gedragen zodat iemand je daar later in een ander leven voor beloont, lijkt me niet echt een morele houding,' schrijft de filosoof Savater. 'Stel dat je een kind in het water ziet vallen en het kind dreigt te verdrinken. Als je in het water springt met geen ander doel dan om het kind te redden, heeft dat een heel andere morele waarde dan wanneer je dat doet omdat je weet dat zijn vader miljonair is en je rijkelijk zal belonen. Er is een groot verschil tussen springen om een leven te redden en springen om geld te verdienen. Bij religie word je als het ware omgekocht met de belofte van de hemel om je goed te gedragen.'

⁴

De opstanding der rechtvaardigen

Als je goed leest, gaat het in Jezus' woorden niet over religieuze omkoping, de hemel als beloning voorschotelen. 'Wat je aan goeds doet, wat je aan rechtvaardigheid betoont,' zegt Jezus, 'dat wordt je terugbetaald in de opstanding van de rechtvaardigen.' *In*, niet *bij*. 'Bij de opstanding der rechtvaardigen', dat verplaatst de zaak naar de verre toekomst. Maar Jezus bedoelt: het wordt je teruggegeven *in het feit dat* er rechtvaardigen opstaan, dat wil zeggen: dat er mensen zo worden aangestoken door het leven van de navolgers van Christus, dat ze hun rechtvaardigheid zullen tonen, dat gerechtigheid en vrede opgaan over deze wereld en haar bewoners.

Hoe gaat dat dan in de praktijk, met die opstanding van de rechtvaardigen? Zo bijvoorbeeld. Jij leest de krant en volgt het nieuws en dat brengt je tot verwijfeling: de incompetentie van overheden en regeringen, de klimaatverandering, corona, een clown van een president die de eigen democratie om zeep

³ De uitzonderingen staan in het al genoemde boek van Ben Hemelsoet en Dirk Monshouwer, en in de Lucasvertaling van Alex van Heusden en Huub Oosterhuis. Die hebben εν τη αναστασει των δικαιων weergegeven met 'in de opstanding der rechtvaardigen'.

⁴ Fernando Savater, *Ethiek nu! Een filosofie voor het moderne leven*, Utrecht 2013, 99.

helpt, de personeelstekorten in de zorgsector, het maakt dat je denkt dat het nooit meer goed komt, dat we al zover afgegleden zijn dat het alleen nog maar verder mis kan gaan. De poolkappen staan op afbreken en de wereld staat op instorten.

En dan zie je op straat een jongen uit de inrichting voor verstandelijk gehandicapten op zo'n dubbele fiets langskomen, met een verzorgster naast zich. De zon schijnt, hij trapt dapper mee en hij geniet. In dat meisje is zo'n rechtvaardige opgestaan. En in de uitvinder van die fiets trouwens ook.

Of midden in je sombere overpeinzingen zie je aan de overkant de mevrouw van de Thuiszorg bij de oude buurman naar binnen gaan. Ze kijkt niet op haar horloge, want er is een nieuwe manager die het tijdschrijven heeft afgeschaft. In haar is zo'n rechtvaardige opgestaan en in die manager trouwens ook.

Ik ben niet zo van de wijsvinger die de gemeente in priemt en roept wat 'de gemeente' nu allemaal moet, maar voor deze ene keer dan toch maar.

De opdracht voor komende week luidt: kijk goed om je heen en ontdek zelf nieuwe voorbeelden. Of zelfs: onderga ze, in wat iemand voor jou doet.

In het feit dat er mensen zijn die heilzaam werken in hun eigen omgeving, worden wij allemaal gezegend. Er staan steeds weer rechtvaardigen op. Als je dat ziet, is het zo aanstekelijk dat je zelf niet kunt blijven zitten.

En nog even over wat de gemeente 'moet'. Vaak klinkt bij de geboden in de Torah de zinswending 'gij zult'. In veel oren komt dat over als: 'jij moet'.

Dichter bij de bijbelse bedoeling klinkt het in het boek waarmee we begonnen, *Uit beeld* van Amber Brantsen, die het op haar slotpagina's zo zegt ⁵:

'Zullen we elkaar niet meer beoordelen op uiterlijk?

Openstaan voor het andere, het afwijkende?

Omdat we ook gewoon wat liever kunnen zijn?

Zullen we niet meer vaststellen wat er met iemand anders mis is?

Omdat we weten dat we niets weten over de ander?

En we het recht niet hebben om daarover aannames te doen?

Zullen we elkaar de veilige ruimte geven?

Om onze verhalen te kunnen vertellen?

Op het moment dat wij er klaar voor zijn?

Zullen we dan om die persoon heen gaan staan?

En praten met de persoon, in plaats van met de ziekte?

Zullen we anderen onvoorwaardelijk helpen?

Ook als wij ze niet begrijpen?

⁵ A.w. 301-302, vrij en enigszins aangepast weergegeven.

En vooral als zij zichzelf niet begrijpen?

Zullen we geen stempels meer geven?
Geen stickers meer plakken?
En geen hokjes meer bouwen?

Zullen we dat doen?'

Zo moge het zijn.

Lied na de preek

op de wijze van 'De Heer heeft mij gezien en onverwachts'

Wat Israël is

Je ziet de aarde als geschenk van God,
je hoort een stem die roept de reis te wagen,
op weg met een belofte, een gebod:
'Hoor naar Mij, Ik ben met je al de dagen'.
Niet meer geloven in het blinde lot,
niets meer te wensen. Wel nog vol van vragen.

Geen bloed en bodem, geen afgoderij
van alles wat voor heilig wordt versleten,
maar leven aan verderf en dood voorbij,
strijden met God, en overwinnaar heten.
Achter je ligt het land van slavernij,
de lege leugens en de loze kreten.

Het land dat voor je ligt is ruim en wijd:
God zelf is daar waar liefde wordt gegeven,
waar vrede heerst, waar de gerechtigheid
mensen gezegend in geluk doet leven.
Zo is 't beloofd voor nu en voor altijd.
Dat staat in Israels boeken opgeschreven.

De gebeden

Wij danken U Heer, voor uw goedheid,
dat Gij de wereld geschapen en ons het leven gegeven hebt,
dat Gij Uzelf aan mensen geopenbaard hebt
als een God van bevrijding, barmhartigheid, recht en vrede,
dat Gij ons leven wilt richten, ons geweten wilt scherpen
tot deze aarde en al haar schepselen verlost zullen zijn

van alles wat ons benauwt, beangstigt, verhindert om zo te leven
als Gij bedoeld hebt.

Uw overvloed van liefde, God,
laat die ons zo vervullen, ons bevrijden, bezielen en bemoedigen
dat wij uw vertrouwen niet beschamen.

Wij danken en bidden voor mensen
die omzien naar elkaar,
naar mensen die hulp of aandacht nodig hebben,
voor verpleegsters en verplegers, artsen.
Voor de mensen die hoop en troost bieden,
die daarmee de krant niet halen
maar die het leven mogelijk maken.

Zo bidden wij:
Adem van God, vernieuw ons bestaan.

Voor de mensen die als vanzelfsprekend iets doen voor een ander
en verbaasd reageren als ze een dankjewel krijgen.
Voor de mensen die niet nee zeggen
als ze gevraagd wordt om iets binnen hun club of de kerk te doen.
Voor allen die in tijden van crisis hun werk met dubbele inzet doen,
om geen andere reden dan dat het gedaan moet worden
en zij toevallig daar zijn waar het gebeuren moet.

Zo bidden wij:
Adem van God, vernieuw ons bestaan.

Voor wie even belt, appt of mailt
als we daar net aan toe zijn,
iemand die iets tegen ons zegt waardoor
we worden opgetild uit de neerslachtigheid.
Geef ons dat wij er voor elkaar zijn
waar en wanneer dat nodig is.

Zo bidden wij:
Adem van God, vernieuw ons bestaan.

Hoor ons in de stilte.

En hoor ons als wij al onze gebeden samenbrengen in de woorden die Jezus
ons leerde:

Onze Vader....